

5. Funding for children in fiscal year 1990: Hearing before the Task force on human resources of the Committee on the budget, House of representatives, 101st Congr., 1st sess., Mar.8, 1989. – Wash.: Gov. print. off., 1989. – IV. – 137 p.
6. Kamerman Sh. Maternity policies and working women / Kamerman Sh., Kahn A.J., Kingston P. – N.Y.: Columbia univ. press, 1983. – XI. – 183 p.
7. Oversight of the Family support act of 1988: Hearing before the Subcomm. on human resources of the Comm. on ways a. means. House of representatives, 101st Congr., 1989. – III. – 194 p.
8. State of the nation's child welfare system: Hearing before the Subcomm. on human resources of the Comm. on ways a. means. House of representatives, 102d Congr., 1st sess., Mar. 19, 1991. – Wash.: Gov. print. off., 1991. – III. – 172 p.
9. Statistical abstract of the United States: Nat. data book / US. Dep. Of commerce. Bureau of the census. – 112th ed. – Wash.: Gov. print. off., 1992. – XX. – 979 p.

The article deals with the issue of government programs to support motherhood and childhood in the USA: Aid to families with dependent children Program; Work Initiative Program; Job Opportunity and Basic Skills Training Program; Food stamps Program; Emergency Assistance Program, Family Access to Medical Insurance Security Program; Social Security Program and others.

The legislative frame work that helped to implement state programs to support social policy in the USA, namely Family Support Act, Social Security Act, Child Support Enforcement Act and others, was analyzed.

Key words: social benefit, government program, motherhood, childhood, the USA.

doi: 10.15330/esu.9.31-37

УДК 378.22 (73)

ББК 74.48

Віталій Третько, Аліна Шевченко

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАГІСТРІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

У статті проаналізовано особливості організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США. Окреслено актуальні проблеми дистанційного навчання, моделі, режими навчання. Висвітлено основні види освітніх послуг та технології організації дистанційного навчання в університетах США. На підставі аналізу системи дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США зроблено висновок про доцільність упровадження досвіду США з метою удосконалення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в українських вищих навчальних закладах.

Ключові слова: публічне адміністрування, університети США, магістерські програми, дистанційне навчання.

Постановка проблеми. Становлення України як сучасної соціальної і правової держави обумовлено якістю державного управління і місцевого самоврядування. Цей процес сьогодні безпосередньо залежить від професійного рівня управлінських кадрів. За роки незалежності проведена значна робота щодо становлення нової системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, серед яких провідне місце посідають працівники, які пройшли навчання за магістерськими програмами. Разом з тим, поширення процесів глобалізації, формування європейського простору вищої освіти вносять суттєві корективи у вихідні умови, науково-методичне забезпечення і процес навчання державних службовців.

Підписання Україною Болонської декларації суттєво вплинуло на шляхи реформування вітчизняної системи освіти, в тому числі і підготовку магістрів публічного адміністрування, забезпечило можливість порівняння рівня професійної освіти державних службовців у різних країнах. Удосконалення професійної підготовки магістрів за відповідними магістерськими програмами потребує сьогодні ретельного аналізу світового досвіду, його трансформації до існуючих реалій для загального поліпшення системи державного управління в Україні.

При цьому вкрай важливого значення набуває питання використання досвіду США, в яких вперше і з'явилась відповідна спеціальність, і які значно раніше впроваджують особливі моделі та підходи до професійної підготовки магістрів публічного адміністрування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові аспекти проблеми професійної підготовки публічних (державних) службовців та посадових осіб розкривали у своїх працях О. Воронько, В. Луговий, С. Калашнікова, В. Майборода, О. Мельников, П. Назимко, Н. Нижник, О. Оболенський, Н. Протасова та ін. Розгляду окремих питань запровадження цілісної системи професійної підготовки вітчизняних фахівців з публічного адміністрування присвячували свої дослідження О. Амосов, М. Білинська, Н. Гавкалова, В. Лунячек, О. Оболенський, С. Хаджирадєва та ін. Зарубіжний досвід підготовки публічних та муніципальних службовців вивчали В. Гриненко, А. Гук, В. Логвінов, Г. Опанасюк, В. Толкованов, В. Чмига. Фундаментальні положення щодо організації публічного управління були закладені в працях зарубіжних науковців М. Вебера, Ф. Гілберта, Ф. Гудноу, Д. Істона, М. Крозьє, К. Левіна, Р. Мертонна, Т. Парсонса та ін. Водночас питання перегляду традиційних підходів щодо підготовки магістрів з публічного адміністрування в умовах інтеграції системи вищої освіти України в європейський академічний простір потребують значно більшої уваги.

Мета статті – дослідити особливості організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США.

Виклад основного матеріалу. Доцільність та актуальність аналізу особливостей організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США із подальшим використанням позитивних надбань у вітчизняній вищій освіті зумовлені низкою чинників. Насамперед США – країна, яка має з Україною давні культурні, політичні, наукові та економічні зв'язки. Крім того, для України, в умовах її адаптації до вимог загальноєвропейського освітнього простору, цікавим і корисним є досвід трансформації системи вищої освіти США в сучасних умовах.

Дистанційне навчання (ДН) магістрів в американських університетах стало можливим завдяки реальним потребам у подібних освітніх послугах, а його практична реалізація – завдяки об'єктивним процесам інформатизації суспільства й освіти. Цей факт зумовлено масштабним упровадженням комп'ютерних технологій уже протягом декількох десятиріч не лише практично у всі сфери діяльності у США, а й у повсякденне життя американських громадян. До того ж цілком надійними є телекомунікаційні технології, що забезпечують доступ до глобальної міжнародної мережі Інтернет, на послугах якої і ґрунтується система ДН [2].

Необхідність розвитку ДН у США зумовлена низкою чинників, серед яких важливе значення має недостатня кількість (21 млн) університетських місць. Природно, що кількість місць денного й вечірнього режиму навчання обмежена, при цьому, як показують останні дослідження [10], близько 100 млн людей хотіли б

продовжити свою освіту. Тому дистанційна освіта, яка забезпечує широкий доступ до програм будь-якого університету не лише США, але й інших країн за місцем проживання й без відриву від виробництва, розглядається як альтернатива традиційній формі навчання. У США стало практично нормою те, що при кожному університеті діє центр або відділення дистанційної освіти, здатні задовольнити освітні можливості населення. На основі класифікації “он-лайн” програм за звітом консорціуму Слоана 2010 року [3] більшість центрів дистанційної освіти при університетах США можна умовно розділити на три групи за ступенем використання Інтернету. До першої групи належать ВНЗ, робота яких будується винятково на Інтернет-технологіях. Вибір навчального курсу, його оплата, заняття зі студентами, передача контрольних завдань, їхня перевірка, а також здача проміжних і фінальних іспитів здійснюються через Мережу. Подібних навчальних центрів, які називають ще “віртуальними університетами”, не так багато через високі вимоги до апаратно-програмного забезпечення й рівня підготовки персоналу, а також потребу у значних початкових фінансових інвестиціях.

Другу, найбільш численну, групу становлять навчальні заклади, що поєднують різні традиційні форми очної й дистанційної форми навчання з нововведеннями в дусі часу. Наприклад, деякі ВНЗ частину своїх програмних курсів трансформують у віртуальну форму, а центри дистанційного навчання, опираючись на Інтернет-технології, не відмовляються від практики проведення очних екзаменаційних сесій. Варіантів тут може бути багато, проте у кожному випадку комп'ютеризованою є лише частина навчального процесу.

До третьої групи можна віднести навчальні центри, для яких Інтернет слугує лише внутрішнім комунікаційним середовищем. На своїх сайтах вони розміщують інформацію про навчальні програми (плани), семінари, а також бібліотечні каталоги [7].

Сучасні інформаційні технології, які застосовуються у ВНЗ США, дозволяють забезпечити декілька режимів навчання магістрів публічного адміністрування: синхронне навчання, навчання “он-лайн” (без очного контакту з викладачем); комбіноване навчання (поєднання навчання “он-лайн” й очного контакту з викладачем); асинхронне навчання, навчання “оф-лайн”; навчання в групі під керівництвом інструктора; навчання за відео-, аудіокурсами; навчання на Web-сайті й деякі інші види.

Синхронна модель імітує навчальну аудиторію, спілкування між учасниками навчального процесу, яке здійснюється в реальному часі через віртуальні аудиторії з використанням різних методів передачі інформації (за допомогою комп'ютерного аудіо- і відеозв'язку або усередині *чату*). Це забезпечує ефект безпосереднього спілкування між викладачем і студентом, навіть якщо останній територіально віддалений від освітньої установи. Однак студентам, які працюють, необхідно враховувати чинник часу сеансу зв'язку з викладачами, підлаштовуватися під їхній розклад.

Різновидами синхронного навчання (“он-лайн”) є: “Computer-mediated communication” (СМС) – спілкування за допомогою комп'ютера – термін, якому надає перевагу Л. Харасім [6] для позначення інтерактивного текстуального обміну у навчальних мережах. Спорідненим терміном є “Computer-mediated instruction” (СМІ) – навчання за допомогою комп'ютера [9]. Учасниками навчального процесу в таких системах є педагогічний персонал та слухачі, які спілкуються між собою у реальному часі (синхронно) або в режимі “оф-лайн” послідовно (асинхронно).

Навчання за допомогою комп'ютера – “Computer-assisted instruction” (CAI) – це навчання за типом “drill and practice” – “повторення і практика” [6], у якому відбувається двосторонній обмін ідеями. У межах дистанційної освіти паралельно з вищезазначеними типами “он-лайн” навчання: (“СМС”, “СМІ” і “СІА”), в останні роки також використовується “*correspondence coursework*” – аналог сучасного заочного курсу, який складається з текстових, відео- або CD-матеріалів, надісланих поштою, або курсів, переданих за допомогою телебачення чи відеоконференцій.

Асинхронна модель навчання дає студентам доступ до заздалегідь сформованих навчальних матеріалів і дозволяє працювати з ними в індивідуальному режимі. Студенти можуть визначати темп своїх занять самостійно, вибирати різні носії інформації, виконувати завдання відповідно до програми (плану), а потім передавати електронною поштою готову роботу викладачеві для оцінки. При цьому немає необхідності обліку часу й місцезнаходження студента, що створює прекрасні умови магістрам для навчання в зручний для них час із будь-якого місця США.

Таким чином, хоча синхронне й асинхронне навчання принципово відрізняються, вони взаємозалежні, доповнюють одне одного й часто використовуються комбіновано. Наприклад, у політехнічному інституті Ренселаєр [8] діє комбінована модель навчання магістрів – 80/20, що поєднує 80% асинхронного й 20% синхронного навчання. Грунтуючись на цьому прикладі й результатах проаналізованих нами сайтів американських університетів, ми дійшли висновку, що обидві моделі навчання одержали широке поширення у ВНЗ США. Більше того, у цих ВНЗ присутні всі режими навчання, названі вище.

Розглянемо детальніше особливості функціонування Центру дистанційної освіти державного університету штату Огайо [5], який відноситься до другої групи навчальних закладів, що надають ДО із частково комп'ютеризованим навчальним процесом. Центром створена й успішно діє освітня мережа, що включає систему освітніх ресурсів для “дистанційних” магістрів зі всіх п'яти регіонів штату: північно-східного (25 округів); південно-східного (21 округ); північно-західного (14 округів), південно-західного (21 округ), центрального (3 округи). За кожний регіон відповідає регіональний координатор, який виконує дві основні функції: робота з населенням (моніторингове відстеження освітніх потреб населення й поширення інформації про курси й програми ДО) та організація співробітництва із промисловими підприємствами й фірмами щодо навчання їхнього персоналу на базі Центру дистанційної освіти університету Огайо.

Освітня мережа Центру ДО університету Огайо пропонує такі види освітніх послуг для магістрів:

- вивчення однієї дисципліни (предмету) із отриманням відповідного сертифіката;
- вивчення декількох дисциплін, що становлять цілісний навчальний цикл, який завершується видачею сертифіката або диплома про професійну перепідготовку;
- повний цикл вищої освіти – вивчення повного переліку дисциплін, які входять до навчального плану за окремою спеціальністю. Виконання повного циклу навчання підтверджується дипломом магістра за фахом.

Таким чином, особливості функціонування Центру дистанційної освіти Державного університету штату Огайо дозволяють говорити про нього як про комплексну модель системи регіональної дистанційної освіти, що робить можливим системне узгодження структур, функцій, змісту як з регіональними цілями,

потребами й ресурсами, так і з індивідуальними, що охоплюють всі ступені отримання вищої й додаткової професійної освіти.

Однією з основних складових успішного використання засобів дистанційного навчання у ВНЗ США є правильний вибір системи комп'ютерного навчання, програмного забезпечення відповідно до потреб навчального закладу. Системи такого класу визначаються вимогами викладачів і адміністраторів, які повинні контролювати хід та результати навчання, і, звісно, потребами слухачів. Для будь-якої системи навчання важливими є такі вимоги: надійність в експлуатації, безпечність, сумісність (відповідність загально визнаним стандартам), зручність у використанні та адмініструванні, модульність, доступність, вартість програмного забезпечення, супроводу та апаратної частини [1].

На основі порівняльного аналізу систем управління навчальними ресурсами, можна зробити висновок, що системи дистанційного навчання “Moodle” і “Sakai” є оптимальною платформою для розвитку на їх основі предметно-орієнтовної компетентності слухачів у середовищі ДН та реалізації принципу “освіта впродовж життя”.

Сучасні інформаційні технології швидко змінюються. Це стосується як можливостей технологій, так і їх вартості. Звичайно, у дистанційному навчанні слід використовувати найкращі зразки технологій. Вдала технологія задовольняє такі вимоги: завжди доступна, функціонує, забезпечує засіб зворотного зв'язку, стандартизована, проста, персоніфікована, модульна, мінімізує можливість помилки.

Для здійснення якісної професійної підготовки магістрів використовують такі технології організації ДН [4]:

Консультаційне навчання, що характеризується регулярним відвідуванням магістрами консультаційного (навчального) центра з метою прослуховування лекцій, одержання консультацій, роз'яснень, контролю знань “тьюторами”.

Кореспондентське навчання (навчання листуванням), в основі якого лежить обмін навчальною інформацією між магістрами й освітньою установою за допомогою пошти, телефону, факсу, комп'ютерних мереж або якимсь іншим способом, без особистого контакту з педагогами. Як і консультаційне навчання, воно може бути доповнене, при бажанні, очними зустрічами між учасниками навчально-виховного процесу, проведенням лекцій і консультацій.

Регульоване самонавчання, що базується на максимальній самостійності магістрів у роботі з навчальним матеріалом, виборі місця й темпу навчання. Оцінка якості знань здійснюється самим магістром за допомогою питань із ключами-відповідями.

“Кейс”-технологія, що передбачає отримання магістрами комплексу навчальних матеріалів, основу яких становлять друковані навчальні посібники, що можуть доповнюватися аудіо-, відеоматеріалами, оптичними дисками, комп'ютерними навчальними програмами.

Телекомунікаційне навчання, яке передбачає доставку навчальної інформації магістрам шляхом радіо й телебачення, потокового відео через Інтернет.

Мережеве навчання, що базується на використанні комп'ютерних мереж і глобальної мережі Інтернет. Довідкову інформацію про навчальний заклад, спеціальності, процедуру вступу й навчально-методичні матеріали розміщують на сервері освітньої установи, яка забезпечує дистанційне навчання.

Технологія “Web 2.0” передбачає організацію групового та проектного навчання магістрів на основі використання сучасних Веб-технологій. “Web 2.0”

дозволяє магістрам спільно працювати над навчальними проектами, публікувати свої зауваження та коментарі безпосередньо в електронному навчальному просторі. Цей підхід також дозволяє створити конкурентне середовище на основі рейтингової системи знань, що вираховується як сума показників успішності навчання, корисності коментарів, нових ідей, викладених у особистих публікаціях магістрів (“блогів”) та на електронних форумах.

Технологія “Wiki”, що використовує концепцію та технологію швидкого створення та підтримки інформаційних Веб-сайтів і їх використання у проектному і груповому навчанні магістрів для розподілу індивідуальних завдань між учасниками системи, що виключає можливість копіювання результатів праці інших учасників системи.

Комп’ютерний тренінг, що використовує текст, графіку, звук, відео та анімацію.

Мультимедіа технології відіграють важливу роль у збільшенні дидактичних можливостей та виражальних засобів за рахунок авторських систем.

Технології віртуальної реальності та моделювання, що забезпечують створення реальних робочих ситуацій для магістрів.

Електронна пошта та служба миттєвих повідомлень (instant messaging), що є найбільш популярними технологіями міжособистісної комунікації. Список розсилки можна використовувати для виконання спільної роботи при розв’язанні різних проблем.

Крім того, сучасні технології та засоби ДН можуть класифікуватись як: презентаційні, доставки, взаємодії.

Презентаційні технології та засоби включають: книги та друковані матеріали; електронні тексти та публікації; комп’ютерні навчальні програми; “мультимедіа”; телебачення; радіо; віртуальну реальність та моделювання.

Технології доставки (синхронні та асинхронні) включають: радіотрансляцію, аудіозаписи, телетрансляцію, відеозаписи, оптичні диски, Інтернет, Інтранет.

Технології взаємодії включають: телеконференції, електронну пошту.

Для здійснення професійної підготовки магістрів публічного адміністрування використовують такі новітні дидактичні засоби дистанційного навчання:

Електронні портали, основна концепція яких полягає у зборі усіх ресурсів, потрібних для навчання, і створенні зручного інтерфейсу користувача для легкого доступу до них. Це дає можливість користувачу ефективно вирішувати проблеми, що виникають у процесі навчання.

“Microsoft Learning Gateway” (MLG) – комплексне програмне забезпечення компанії “Microsoft” для навчальних закладів, яке дозволяє інтегрувати інформаційні технології у навчальний процес, побудувати в навчальному закладі інфраструктуру доступу до сучасних ІТ-сервісів, адаптованих до потреб освітньої системи.

“CollectiveX” – сервіс, що дозволяє створити груповий сайт з функціями публікації змістових дидактичних одиниць, спілкування та обміну інформацією. *“CollectiveX”* забезпечує магістрів всіма необхідними засобами для віддаленого обговорення навчального матеріалу, календарного планування, доступу до спільного файлового сховища.

Телеконференції. Цей термін зазнав значного поширення і включає “аудіо конференції”, “відеоконференції” та “комп’ютерні форуми”. “Аудіо- та відеоконференції” відбуваються в синхронному режимі, “комп’ютерні форуми” – асинхронні.

Як бачимо, дистанційне навчання магістрів публічного адміністрування в США ґрунтується не лише на застосуванні інформаційних технологій, а й на використанні друкованих і традиційних дидактичних засобів.

Можна виділити шість характеристик засобів інформації, що використовуються у дистанційному навчанні магістрів публічного адміністрування в США, зокрема: наявність символічної системи, доступність, контрольованість, реактивність, інтерактивність, адаптивність.

Всесвітня мережа Інтернет створила основу для розвитку мережевих технологій поширення знань, озброївши студентів і викладачів електронними підручниками й бібліотеками, зручними системами тестування, а також засобами спілкування. Інтернет дозволив не лише поєднати усі раніше відомі засоби навчання, проте й помітно розширити їхній перелік, вплинувши на формування інформаційної культури в освітньому середовищі.

Висновок Особливостями організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах США є: децентралізація та автономність в управлінні дистанційною освітою на федеральному рівні; диверсифікація навчальних закладів, що здійснюють дистанційну підготовку магістрів публічного адміністрування; гнучкий механізм моніторингу якості надання дистанційних освітніх послуг; вільний доступ до отримання дистанційних освітніх послуг.

Практика підготовки публічних службовців у США заслуговує на увагу в контексті організації дистанційного навчання магістрів публічного адміністрування в університетах, впровадження сучасних інформаційних технологій з різними режимами навчання; оптимальні системи управління навчальними ресурсами; забезпечення зворотного зв'язку у навчанні магістрів публічного адміністрування.

1. Богомоллов В. А. Обзор бесплатных систем управления обучением [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ifets.iecee.org/russian/depositary/v10_i3/html/9_bogomolov.htm.
2. Филиппова Л. Я. Информационный сервис Интернет (для пользователей) : учеб. пособие / Людмила Яковлевна Филиппова ; Харьк. гос. акад. культуры. – Х. : ХГАК, 2004. – 149с. – С. 48–64.
3. Allen I. Learning on Denmand : Online Education in the United States, 2009 / I. Elaine Allen, Jeff Seaman. – Needham MA : Sloan Consortium, 2010. – 29 p.
4. Bates A. W. Technology, Open Learning and Distance Education / A. W. Bates. – London ; New York : Routledge Publishing, 1995. – 234 p.
5. Distance learning opportunities in Ohio University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ohiou.edu/lifelong/distance>.
6. Learning Networks : A Field Guide to Teaching and Learning Online / L. Harasim, S. R. Hiltz, L. Teles, M. Turoff. – Cambridge MA : MIT Press, 1995. – 145 p.
7. Moore M. G. Distance Education in the United States: the state of the art [Електронний ресурс] / M. G. Moore // From a series of lectures on the educational use of ICT and virtual education, June 6. – Режим доступу: <http://www.uoc.edu/web/eng/art/uoc/moore/moore.html>.
8. Rensselaer Polytechnic Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rpi.edu.
9. The College Board [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.collegeboard.com>.
10. U. S. Department of Education ; National Center for Education Statistics. Distance Education at Degree-Granting Postsecondary Institutions: 2006–2007 / NCES 2009-044 ; Basmart Parsad, Laurie Lewis [Project Officer: Peter Trice]. – Washington DC : ED Pubs, 2009. – 60 p.

The peculiarities of the distance learning organization for Masters in Public Administration have been analyzed in the paper. Topical issues of distance learning, models, learning modes have been defined. The main types of educational services and the technologies of the distance learning organization at US universities have been justified. Based on the analysis of the distance learning system provided for Masters in Public

Administration at US universities, the authors have concluded about the expediency of implementing US experience in order to improve professional training of Masters in Public Administration in Ukrainian higher education institutions.

Key words: *Public Administration, US universities, Master's degree programs, distance learning.*

doi: 10.15330/esu.9.37-44

УДК 37(09)(477)

ББК 74.03(4Укр)

Ольга Царик

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ОСВІТИ В СХІДНІЙ УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

У статті вивчено історичний досвід навчання учнів у школах Східної України початку ХХ ст. Мета статті полягає у аналізі особливостей мовної освіти, вивченні досвіду розвитку навичок писемного мовлення учнів досліджуваного періоду. У статті зроблено висновки про те, що розвиток мовної освіти відбувався поступово, відповідно до змін в системі освіти та в загальних підходах до методів навчання.

Ключові слова: *мовна освіта, писемне мовлення, культура писемного мовлення, учень, школа, методи навчання.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний етап розвитку людства вимагає формування нової особистості, де освіта та виховання мають вирішальне значення. Освітня система в Україні потребує дослідження історії розвитку теорії й практики навчання та виховання дітей у різні періоди розвитку суспільства. Для розуміння початкової школи початку ХХ століття і з'ясування ряду проблем сучасної школи звернемося до вивчення історії розвитку системи освіти Східної України того періоду та дослідження основних закономірностей формування культури писемного мовлення в історичній ретроспективі.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблеми мовної освіти початку ХХ ст. внесли О.Миролюбов, І.Грузинська, Л.Щерба, В.Вихрущ, Г.Рогова, Н.Верещагіна, І.Рахманов, О.Москальська, О.Бігич, Д.Багалій, А.Кирда, В.Карпова, А.Красуля, А.Долапчі, Н.Борисова, Т.Литньова та ін.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей мовної освіти загалом та культури писемного мовлення учнів у школах Східної України початку ХХ ст.

Виклад основного матеріалу. На початку ХХ ст. на території України відбувалося зростання промисловості, що вимагало відповідного покращення освіти, а тому розвиток початкової і середньої освіти відбувався швидкими темпами і збільшувалася кількість народних шкіл. У цей період кількість шкіл у Східній Україні зросла у 12 разів (порівняно з серединою ХІХ століття), однак це не повністю вирішило проблему безграмотності. Н.Белозьорова у праці "Культурно-освітні передумови розвитку початкових шкіл у східноукраїнському регіоні середини ХІХ – початку ХХ століття" описує проблеми, з якими стикалася початкова освіта Східноукраїнського регіону у період свого становлення, серед яких: низький рівень грамотності населення; незадовільна якість навчання у початкових школах, особливо у найбільш розповсюджених церковнопарафіяльних школах; низький рівень підготовленості вчителів початкових шкіл, зумовлений